

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e15730/facsimile.pdf> (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

Rigt og Indfødsret (67de) Rede.

(Om Indfødsret behandles i Grundloven Art. 5 & 4.)

Rfberetning: Hvert jeg har hørt, at Ministeriet har opfyldt § 4 i Grundloven, at der skulde være en udelukkende grundlovsomdiggig Ret til at fremføre Kærefølgen. Men jeg ingen Indsigelse gjere derimod, uagtet jeg havde troet, at man kan have tilligt ven for en Gang. Men hvad jeg troer, der er langt vigtigere ved denne Feilighed at lagge Merke til, det er det, at i den fremtidige Statsorganisation skulde Kærefølgen en anden Bestyrelse, end den har havt tidligere. Man har tidligere betragtet Kærefølgen som en Familief Kærefret til Thronen, paa samme Maade som den private Kærefret til Guds. Denne er det, man ikke skal gjere for Fremtiden. Saalange man gjør det, kan der komme en Kærefret frem ved Stille efter Kærefølgen; naar man derimod ikke gjør det, naar man siger til Kærefølgen: „Du har ingen Ret til at aare, men Staten har Ret til at fatte dig til Thronen, og altsaa ogsaa til at lovligh Ved at udelukke dig derfra“, da bliver Sagen paa sit gamle Standpunkt. Naar man derimod opstiller Kærefølgen som en Ret, den Gudsfor kan tilbringe sig ved Kærefret, man falde det en Kærefret, en Familiefret, saa kommer den Slags Kærefretigheder frem, som man har set følge med de høit afstaaede Kærefølgerne. Vi behøve blot at gaae til vor egen Gaard; der have vi netop en Gudsfor, som for en stor Deel gaaer ud fra, at den private Kærefret er for Men openholdt og endog indtil det Sidste anerkendt. Derfor man havde betimelig udsat det, at Kærefølgen ikke gav nogen Beregtigelse for Personer til at træde Thronen, men at den kun gav en Adkomst til at behandle med den, hvis Staten begjærede det, saa vilde dermed alle disse Forordninger være faldne bort, eller indimellem skaae Kæret som uerenssige. Det er det, som man har faldet, og det er den Idee, som Paragraphen udsætter. Den udsætter det, at alle de Raadhaand og alle de Indsigelser, som kunne gjøres af den, der falde sig Kærefretter, med en Forandring af Kærefølgen, og udelukkelse, fordi de kan kunne gjere en Ret gjeldende efter en erklærende Tro, der lovligh kan forendes; de have ingen Ret af den Art, som den private Kærefret har, hvor Kæret er i Statens Interesse, ikke i Familierens. Det er Dynastierens forfærdige Stilling ligeoverfor Staten, som vi vel skulle vide at gjere os Rede for; Dynastierne ere komne til Thronen, det man vil ikke nægte, for en stor Deel ved privat Bekendelse, men eftersom Staten i en senere Karakter har udviklet sig i en ganske anden Stillefærd, ere de gaaede op i et andet Væsen, og den private Gudsdomstret maade vi vistnok antage at være ophørt for Dynastierne. Jeg troer, at vi maade antage det i Dynastierens egen Interesse; det er netop Dynastierens for store Forbring til Staten som privat Gudsdom, der har faldet Monarcherne i Mellem ligeoverfor Republikken. Gudsfor vi vilde blive ved at være monarchiske, hvis vi vilde betragte den overste Statsforret som givende os af Gud givende Besættelse, maade vi ogsaa opfatte den som lovmæssig til os som Statsforret, og ikke som arende os som et Gudsfor, thi den Lære vakkert set en bitter Følelse hos Nationen, der gjør den smad med Dynastiet. Tæder os altsaa holde fast ved den Betragtning, at det, vi her gjøre, er ikke noget Indgreb i anseelsesfuld forudsættende Gudsdomsbestæder Ret, det er ingen Kæring, vi fatte tillide fra det, som tilkommer ham, men det er en Følge af, at Staten betimelig man være betænk paa, at Kærefølgen kan endes faldet, at ingen Stedrighebet kunne opstaae, at ingen Lov kan være om, hvem der skal behæde Thronen.

Statsministeren: Jeg har reidt mig blot for at sige, at jeg troer, at det er at Grund til at være meget værdig med at gjøre ind paa den Idee, som nu blev udsat, og at jeg troer, der er det Grund til, naar man har erklæret, at man vil have en ærværdig Stængemagt, at præstere ind en saadan Opstillelse. Det er sagt, at alle Regner skulde have en Kærefret til Rigt, som til en privat Gudsdom, det er ganske sandt; ingen Kærefret til Rigt som til en privat Gudsdom, men Kærefret til Rigt som Rigt, Kærefret til den grundlovsomdiggige Stilling, som er givet Kongen, men til denne Stilling ogsaa Kærefret; naar det ikke er saa, saa have vi et Valfrigt. Men naar der dog i Grundloven er optaget en Form, under hvilken Kærefretten kan forendes, da er dermed sagt, at der gjøres en virkelig Kærefret, at der er behæde Indsigelse, som i en bestemt Følgeorden kunne træde at behæde Danmarks Thronen; men der er tillige sagt, at Kærefretten ikke er en udelukkende, men den er ikke udelukkende dog en Ret. Det er ikke et Gudsfor til at kunne vende at faldet til at behæde Thronen, men det er et givet Kald, men dog et Kald, som kan forendes. Det er altsaa en betinget Kærefret, og det er faldet i Grundloven, at Statsmagten i Kærefret kan underrette hin betingede Kærefret Statens betæde Formaal, og det spørges i denne Paragraph om, og i hvilken Form det skal ske, at Statsmagten kan underrette en Kærefret, der er givet som Ret, men som betinget Ret, hvorledes den kan underrette den Statens Kærefret, og, hvor denne træder det, endog tilbringe det. Det er altsaa ingenlunde tænkt paa at opføre Retten, men der er tænkt paa at indbringe den fuldsomme og udelukkende Ret til en i visse Tilfælde betinget, til en, som man vilge for Statens betæde Kærefret; det er Mening af Paragraphen, og denne Mening troer jeg, man maade paa det Stængede faldet.

Med Henvis til Spørgsmaal, om det er i et eller i flere Tilfælde, denne Ret kan tilbringe, har jeg, som ikke har hørt noget at gjere med Grundlovsbestæde Udelukkelse, og som selv hender det fra samme Tid som de ærværdige Medlemmer her i Salen, ikke tvivlet paa, at denne Paragraph er at forhæde faldet, som den af Udelukkelse er faldet; thi jeg har altid troet, at om man ogsaa kan træde paa et enkelt Tilfælde, kunde man kan komme til dette Resultat i det enkelte Tilfælde, fordi man tillige Staten efter sin Idee Ret til at gjere det i dette Tilfælde, og har Staten i dette Tilfælde efter sin Idee og sin Princip Ret til at gjere det, man den ogsaa have Ret betil i ethvert lignende Tilfælde. Det er altsaa opstillet en saadan Betingelse, det Kærefretten under Kæret af sin udelukkende Natur, er det i højeste Grad vigtig, at man paa engang tillige sig den Kærefret og udelukkende faldet af det monarchiske Princip, som er tilligt ved et Kærefret, og at man paa den anden Side ikke udsætter sig for, at den Forandring, som kan blive nødvendigt, er udelukkelse saa betæde Forme, at dermed Kærefret paa en Forandring fører til Ulykke for Staten.

Det er i højeste Grad vigtig, at der er saadanne Former foreskrevet, at det er utænkeligt, at en Intrigue, være sig en Familie eller Parti-Intrigue, kan gjere Forandring i Statens Kærefret, og det kunde vel være Lov undergivet, om den Form, der er foreskrevet i Paragraphen, kan give al offentlig Betænk i sin Gudsdom. For en gaaer nærmest ud fra at betragte Kærefølgen som en integrerende Deel af selve Grundloven og at forlange den samme Form for Forandring i denne som i Grundloven; men der er en betænklighed, som rejser sig herimod. Naar der opstaaer Spørgsmaal om Forandring af Kærefølgen, er det nemlig af største Vigtighed, at dette Spørgsmaal afgjøres hurtigt, og der kan ikke tænkes noget Forhæde